

**Az Európai Bizottság 2024 áprilisi
ajánlásának bemutatása a gyermek
legfőbb érdekeit szolgáló integrált
gyermekvédelmi rendszerek kialakításáról
és megerősítéséről**

Dr. habil. Herczog Mária

Család, Gyermek, Ifjúság Kiemelten Közhasznú Egyesület elnöke

Az EU tagországok integrált gyermekvédelmi rendszereinek kialakításáról és megerősítéséről

Dr. (habil) Herczog Mária Csc.

Hogyan tovább? UNICEF konferencia,

Budapest, 2024. október 11.

Integrált gyermekvédelmi megközelítés

- Egy integrált gyermekjóléti és védelmi rendszernek, amely a megelőzésre fókuszál, gyermekjogi és nem gyermekjogi megközelítésűnek kell lennie, ami a Gyermekjogi Egyezmény holisztikus alkalmazását követeli meg.
- Az Európai Unió Tanácsa a gyermekek jogairól szóló uniós stratégiáról (2022) szóló következtetéseiben felszólította a tagállamokat, hogy erősítsék meg az együttműködést és a koordinációt valamennyi érintett hatóság és érdekelt fél között.
- Az Európa Tanács Miniszteri Tanácsa (47 ország) szakpolitikai ajánlásokat fogalmazott meg a gyerekek erőszaktól való védelme érdekében alkalmazandó integrált gyermekvédelmi stratégiákról már 2009-ben, és ennek alapján az ET több kampányt és programot indított ennek elősegítésére. <https://rm.coe.int/168046d3a0>
- A gyermekek védelme összetársadalmi és ágazatokon átívelő feladat. A gyermekvédelemért való felelősség megoszlik a család, magánszereplők, a kormányok, hatóságok, szolgáltatók, szakemberek, nemzeti és nemzetközi civil társadalmi szervezetek között – nem egyértelműen tisztázott módon és formában
- Minden szereplőnek egyértelműen meghatározott szerepköre és felelőssége kell(ene), hogy legyen, és biztosítani kell(ene) a szoros koordinációt. A megfelelő emberi és pénzügyi erőforrások biztosítása és összehangolása mindenhol jelentős kihívás elé állítja a szereplőket.
- A gyermekvédelem összetársadalmi megközelítése stratégiai, hosszú távú befektetés, elősegítve a méltányosabb, egyenlőbb és igazságosabb társadalmi viszonyokat, a jólétet és jóllétet

Gyermei jogok és védelem az Európai Unióban

- Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (3) bekezdése előírja az Unió számára a gyermekek jogainak előmozdítását és védelmét;
- Az EU Alapjogi Charta 24. cikke megállapítja, hogy a gyerekeknek joguk van a jóllétükhöz szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, valamint hogy a hatóságok és a magánintézmények gyerekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyerek legfőbb/legjobb érdekeinek kell az elsődleges szempontnak lennie;
- A gyermekvédelem a Gyermejjogi Egyezménynek és az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési céljainak (SDG) is kulcsfontosságú célkitűzése, hogy minden gyermek félelemtől, elhanyagolástól, bántalmazástól és kizsákmányolástól mentesen élhessen;
- A gyerekeknek az erőszak minden formájával és az elhanyagolással, kirekesztéssel, diszkriminációval szembeni védelme az EU egyik fő célkitűzése, amely szervesen kapcsolódik az erőszak megelőzéséhez, a gyerekek jóllétének és jogaik tiszteletben tartásának biztosításához;
- Az Európai Tanács támogatja és ösztönzi a tagállamok arra irányuló lépéseit, hogy a bevált gyakorlatok alapján, és a jogszabályok, szakpolitikai intézkedések és finanszírozás formájában rendelkezésre álló uniós eszközöket felhasználva értékeljék, erősítsék meg és integrálják gyermekvédelmi rendszereiket;

Gyermekekvédelem és gazdasági szempontok

- A gyerekekkel szembeni erőszak a becslések szerint akár a globális GDP 8 %-ának, mintegy 6,5 billió EUR-nak megfelelő gazdasági költséget is okozhat, csökkenti az egyén lehetőségeit, jelentős költségeket jelent a rehabilitáció, betegség, áldozat segítség terén, lassítja a gazdasági fejlődést, növeli a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségeket, csökkenti az egy főre jutó jövedelmet;
- Becslések szerint Európában évente 54,2 milliárd EUR-t jelent a gyermekek és fiatalok mentális zavarai miatti humántőke-vesztés;
- A gyermekkori társadalmi-gazdasági hátrány nagy költséget jelent a társadalmak számára, az EU-ban átlagosan a GDP 3,4 %-ának felel meg;
- A gyermekjólétbe, védelembe és az erőszak megelőzésébe való beruházás magas gazdasági megtérülést és hosszú távú költségmegtakarítást is eredményez, az örömteli gyermekkor biztosítása és a gyermeki jogok megfelelő alkalmazásának kötelezettsége mellett;

Az Integrált Gyermekvédelmi Stratégia

- Az EU Bizottság 2024. április 23-án fogadta el az integrált gyermekvédelmi rendszerek fejlesztéséről és megerősítéséről szóló ajánlást a gyerekek legjobb/legfőbb érdekeit szem előtt tartva, az EU Gyermekjogi Stratégiájában vállalt kötelezettségként.
(<http://www.csagy.hu/hirek/item/1574-integralt-gyermekvedelmi-strategia>);
- Az ajánlás támogatja a tagállamokat gyermekvédelmi rendszereik megerősítésében. A hatóságoknak a kormányzás minden szintjén és a civil társadalomnak valamennyi szektorban együtt kell működniük annak érdekében, hogy koherens és rendszerszintű módon védjék meg a gyerekeket az erőszak minden formájától;
- Az EU Alapjogi Ügynöksége (FRA) felmérte és elemzte a 27 tagország gyermekvédelmi rendszerét, ami segítheti az értékelést és továbblépést:
<https://fra.europa.eu/en/publication/2024/mapping-child-protection-systems-eu-update-2023>

Az Integrált Gyermekvédelmi Stratégia

A Bizottság elfogadott egy szolgálati munkadokumentumot is, amely elemzi a hiányosságokat, a kihívásokat, az elérhető uniós támogatásokat, a bevált gyakorlatokat és a gyerekekkel, a közösség tagjaival, az érdekelt felekkel, a nemzetközi és a civil társadalmi szervezetekkel, valamint tagállamokkal és regionális hatóságokkal folytatott konzultációkból származó ajánlásokat

Az Integrált Gyermekvédelmi Stratégia keretei

- **Legyenek a gyerekek** az integrált gyermekvédelmi rendszerek középpontjában, igazítsák a védelem rendszerét a gyerekek szükségleteihez, és vonják be a gyerekeket az őket érintő döntések meghozatalába;
- **Az EU támogatja a tagállamokat** rendszereik kiigazításában, hogy megvédjék a gyerekeket az erőszak minden formájától, olyan uniós eszközökkel, mint a jogszabályok, a szakpolitika vagy a finanszírozás. Ez a diszkrimináció, kirekesztés megelőzésével és leküzdésével, célzott támogatással és a gyerekeket segítő erőszakmentes társadalmi kultúra előmozdításával kezdődik;
- **Az integrált gyermekvédelmi rendszerek általános keretének kialakítása** A tagállamokat felkérjük, hogy dolgozzanak ki nemzeti terveket a gyerekek elleni erőszak megszüntetésére, hatékonyan hajtsák végre a gyermekvédelemre vonatkozó nemzeti és uniós jogszabályokat, hozzanak létre koordinációs struktúrákat, erősítsék meg a humán és pénzügyi erőforrásokat, és javítsák az adatgyűjtést;

Az Integrált Gyermekvédelmi Stratégia keretei

- **Az ágazatok és az illetékes hatóságok közötti koordináció és együttműködés javítása szakemberek képzésével, helyi szinten kezdve, felmenő rendszerben;**
- **Átfogó és összehangolt támogató intézkedések létrehozása a** gyerekek elleni erőszak eseteiben, a megelőzéstől és a korai felismeréstől a jelentéstételig és az ágazatközi támogatásig;
- **Megfelelő válaszok biztosítása a gyerekek biztonsági igényeire online és offline,** a gyermekek digitális írástudásának fejlesztésével, a digitális technológiák biztonságos használatának előmozdításával, valamint a családtagok és nevelők képzésével;

Az Integrált Gyermekvédelmi Stratégia keretei

- **A gyerekek integritásának és mentális egészségének védelme**, így pl. a (kiber)zaklatás megelőzése és az ellene való küzdelem azáltal, hogy a tagállamokat nemzeti mentális egészségügyi stratégiák kidolgozására ösztönzi, a gyermekeket kiemelt célcsoportként;
- **A meglévő uniós eszközök jobb kihasználása a gyermekvédelmi rendszerek megerősítésére:** törvények, szakpolitikák, finanszírozási támogatás, a közleményt kísérő mellékletben felsoroltak szerint;
- **Az EU keretein túl kell lépni, és ösztönözni a tagállamokat az integrált megközelítés elfogadására** a gyerekek védelmére külső fellépéseik során, például a gyermekmunka felszámolása, a gyerekek védelme fegyveres konfliktusokban, valamint a gyerekek védelme az éghajlatváltozástól és a környezeti veszélyektől témakörökben is;
- **Együtt kell működni** a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szükségletek kielégítésének javítása és kezelése érdekében a vészhelyzetekben, valamint a migráció során hatékony és életképes alternatívák kidolgozása és alkalmazása érdekében;

Az integrált megközelítésű gyermekvédelmi rendszerek 10 alapelve

1. Minden gyerek jogokkal felruházott egyedi, unikális személy, aki jogosult arra, hogy elismerjék, tiszteletben tartsák és védelmezzék, minden feltétel nélkül (védhesse magát, legyen panaszjoga, hallgassák meg, és vegyék a véleményét figyelembe, a gyermekvédelmi stratégiák, szakpolitikák, programok és szolgáltatások kialakításánál is);
2. Egy gyerek se szenvedjen a diszkrimináció semmilyen formájától, legyen számára elérhető minden lehetőség a lakóhelye szerinti országos gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátások keretében, jogegyenlőség biztosításával, összehangolva más szakpolitikákkal, megfelelő adatgyűjtéssel;
3. A gyermekvédelmi rendszereknek szerves része a megelőzés és a korai támogatás, a családok számára is mind univerzális, mind célzott szolgáltatások formájában, integrált módon csökkentve a gyermekszegénységet;
4. A családokat, mint elsődleges gondozókat, minden módon támogatni kell, megelőző, univerzális és célzott segítő szolgáltatásokkal;

Az integrált megközelítésű gyermekvédelmi rendszerek 10 alapelve

5. A közösség tisztában van azzal és támogatja, hogy a gyerekeket az erőszak minden formájától meg kell védeni, és minden módon meg kell előzni annak bekövetkeztét, az áldozattá vált gyerekek stigmatizációját el kell kerülni;
6. A gyermekvédelem megfelelő gondoskodást, szolgáltatásokat nyújt elkötelezett és kompetens szakemberek segítségével, akik kellő képzettséggel és felkészültséggel rendelkeznek, ismerik a szakmai szabályokat, indikátorokat, eszközöket, a monitorozás és értékelés módszertanát. A nemzeti koordinációs keretek alapján biztosítják a magas minőségű szolgáltatásokat és ellátásokat, veszély esetén élnek jelzési kötelezettségükkel;
7. A gyermekvédelmi rendszerek határokon átnyúló és nemzetközi mechanizmusokat is működtetnek;

Az integrált megközelítésű gyermekvédelmi rendszerek 10 alapelve

8. A gyerekeket megfelelő támogatásban és védelemben részesítik, és nem maradhatnak a megfelelő felnőtt gyámok, kompetens felnőttek vagy közszolgálati szervezetek nélkül, akik képviseli őket és érdekeiket minden szükséges eljárás és beavatkozás esetén;

9. Megfelelő felkészítést kapnak a szakemberek a veszélyeztetés felismerésére minden szakterületen, a jelentési kötelezettséget mindenki ismeri, és számonkérhető annak elmulasztása esetén;

10. Biztonságos, széles körben ismertetett, bizalmasan kezelt és elérhető jelzési, jelentési lehetőségek állnak rendelkezésre, ideértve a 7/24 segélyvonalak létét is.

(https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/10_principles_for_integrated_child_protection_systems_en.pdf - <http://www.csagyi.hu/hirek/item/1574-integralt-gyermekevedelmi-strategia>)

Köszönöm a figyelmet!

**Az Európai Bizottság 2024 áprilisi
ajánlásának bemutatása a gyermek
legfőbb érdekeit szolgáló integrált
gyermekvédelmi rendszerek kialakításáról
és megerősítéséről**

Dr. habil. Herczog Mária

Család, Gyermek, Ifjúság Kiemelten Közhasznú Egyesület elnöke